

GAZETA WARSZAWSKA

WE SRZODĘ DNIA 10. KWIETNIA ROKU 1793.

Z Warszawy dnia 10. Kwietnia.
Konfederacya Generalna W. X. Lit: wydała Rozporządzenie względem *Przyspieszenia Sprawiedliwości w W. X. Litewskim*, w następujących słowach:—

Konfederacya Generalna Wolna W.X.Litew:
 Nieodstępnie nigdy w postanowieniach naszych, zachowując maxymy sprawiedliwości, y zabezpieczenia każdemu własności, rozumiemy, że w tym naybarziej dowodziemy cnoty Obywatelskiej, którą zawiść, niechęć, y zemsta, powinna uważać, jako poczwyry zrywające węzeł Towarzystwa Ludzkiego, a szczegulnie węzeł iedności Rządu Republikantkiego, gruntujący się iedynie na uleganiu y dogadaniu wzajemnym. Dalekim też jest od nas Duch nowości, ten jest sam sprawcą niepoważania Praw Kraiowych, a oduczenia Obywatelów od ukochania ich, przez samą przywykłość y poznanie dobra. Z tych właśnie uwag, długą rozwągą zastanawialiśmy się nad tym, co czynić należało względem Sądów Ziemskich w Kraiu naszym? czyli powrócić ich do tey formy, w jakiej były przed Seymem ostatnim Rewolucyjnym? czyli nowe w tym u-

czynić rozrządzenie, dla zabezpieczenia iaknarychley Sprawiedliwości Kraiowej. W pierwzey uwadze stanęły nam wielorakie trudności, gdyśmy rozważali tylu Obywatelów, dobrą wiarą y znacznym kosztem na Urzędy wybranych, zniefienie ich wybiuru, chociaż pod przemocą utworzonego, byłoby ubliżeniem woli nieiako Nerodowej; gdy oraz w rozdzielonych Powiatach, przez rozdział Aktów Sądowych, iako też w złączonych Aktach Grodzkich z Ziemskimi, uważaliśmy zachodzące naynieprzyjemniejsze skutki, mierzające spokojność publiczną, y usuwające Sprawiedliwość żadaną. W drugiey uwadze, czyniona tychże Magistratur Sądowych poprawa, albo nowe ich opisanie, zdawałoby się zacierać znaiomość w Obywatelstwie tey Formy, y wszystkich przyprowadzac, do nowego poymowania rzeczy, na nowe w Elekcyach narażając koszta y emulacye. Te właśnie rozważne y cnotliwe porulzenia, utłumiamy w nas to wszystko, cobymy mogli wyrzec względem przeszley Elekcyi, y względem niektórych Osob wybranych; a przez wzgląd dobra ogulnego, skłaniaią nas do Deklaracyi ninieyszey, przez którą Sady wszelkie Ziemskie, pod Imieniem

Ziemiańskim nazwane, y wszelkie Elekcyjne Urzędy w Roku zeszłym 1792. wybrane, za Sądy y Urzędy legalne przyznaniemy, y do Esekucyi y tym samym opisaniu pod niżej wyrażonemi warunkami chcemy mieć przywiezione.

imo. W każdym Powiecie y Woiewodztwie, sami Sędziowie Ziemiańscy y Urzędnicy wybrani, na dzień 25. Apryla ziadają się do Miast przeznaczonych, y na tę Rotę: „Ja NN. przyśięgam Panu Bogu, w Trócy S. Iedynemu, „iako w nierozdzielney jedności Narodu, z Konfederacją Generalną W. X. Lit: zostawać będę, „y wszelkie od tej Zwierzchności zalecenia, „z posłuszeństwa Prawu dopełnić będę, tak mnie „Panie Boże dopomóż. „wykonaia przyśięgę. Jeśliby który był zapisany w Księgi Mieyskie, Recess swóy do Akt w formie przepisanej, podać będzie obowiązany; a kobykolwiek takowey Przyśięgi niewykoniał, albo Recessu niezłożył, będzie rozumiany za składającego swóy Urząd. Przeto wszystkie Ziemiańskie, Raport natychmiast do Konfederacyi Generalney przysłać o tym będą obowiązane, co też Konfederacye Mieyscowe dostzegać mają.

2do. Sędziowie y Pisarze Ziemiańscy dawnego wyboru, uprzywilejowani od Najiasniejszego Króla do życia swego, albo do postąpienia, przy teźże samey własności Urzędów swoich, do ustąpienia dobrowolnego, lub postąpienia na wyższy stopień, niezaprzeczenie zostaną, y zostawać będą; a to przez najsuflimiejszy względ Prawa własności, które w niczym nigdy naruszane być niemoże, przecieź do Przyśięgi y Recessu równie z innemi obowiązani zostaną, ieżeliby oney podług Aktu Konfederacyi ielszcze niewykonali, Sędziowie zaś nowo wybrani, czynność swoje niezaprzeczenie odbywać będą, dopóki o ich trwałości w Urzędowaniu nie nastąpi urządzenie. Tam zaś, gdzie Pisarze Ziemiańscy Uprzywilejowani, mieysca swoje y obowiązki zajmą, Pisarze Aktowi do liczby Sędziów Ziemiańskich przyłączeni zostaną, a Dekretowi mieyskie y tytuł Regentów zastępować będą.

3tio. Te wszystkie Elekcyje, o które w Trybunale procedera już są rozpoczęte, dotąd nierozłożone, lub nieugodzone, lub Uprzywilejem od JKMci wydanym nieupoważnione, iako w swej legalności niepewne, zawieszają się, y za niebyłe deklarujemy, do następnych Seymików nowy wybar odkładając; a w takowych mieyscach sami Uprzywilejowani z dawniejszych Elekcyi Urzędnicy, Funkcyje swoje sprawować tylko będą mogli, wżakże te wszystkie Elekcyje, któreby rozpoczętym w Trybunale Procederem dotąd zaprzeczone niebyły; chociażby y Przywi-

leiem od JKMci wydanym, upoważnione niezostawały, za ważne y legalne uznaniemy.

4to. Sentencyonarz dla rozpiłób niezgodzoney Sentencyi, wiernie dochowywany być ma, a to dla odpowiedzialności, nietylko *ex abusu*; lecz *etiam ex iudicato*, przeciwko wyraźnemu Prawu wedle Statutu W. X. Lit: Nakoniec, cokolwiek zdawać się będzie ku potrzebie y pożytkowi istotnemu Kraiu, uczynić względem rozdziału Powiatów, y przepisania nowych układow dla Sądów, niniejsze narze postanowienie niebędzie na przeszkodzie, chcąc iedyńie powrócić Kraiowi sprawiedliwość y spokojność żądając. Reassumpcyą tychże Sądów Ziemiańskich w całym Xięstwie Lit: 26. Apryla, w Roku bieżącym determinujemy, a ta, żeby nieprzerwanie przez trzy Miesiące, y przez Osoby niezaięte w Kommissyach Likwidacyinych, według opisu o tychże Sądach, sprawowana była pod odpowiedzialnością osobistą zalecamy. Sprawy wszystkie, któreby przez Appellacyą wywołane zostały, do Sądów Konfederacyi Generalney, Iposobem w Prawach przepisanych, iako zastępujących Trybunał Naywyższy do otworzenia teźże Jurysdykcyi Trybunałskiey, że należą, deklarujemy. Takowe narze Urządzenie, przez Uniwersaly rozleść, y żeby *via cursoria* po Parafialnych Kościolach było ogłoszone zalecamy. — Dziąło się na Sessyi Narodu Lit: Roku 1793. Miesiąca Marca 25. dnia w Grodnie. Jozef Zabiło Łowczy W. Litew: Marszałek Konf: Gen: W. X. Lit: Zastępca. Jan Zarzycki Pieczęci W: y Konf: Gen: W. X. Lit: Sekretarz.

Z Venloo d. 14. Marca. Xiążę de Coburg przysłał tu z Mastrychtu przez niektórych Żołnierzy Cesarzkich 76. tysięcy Złoty Ryń: iako przypadley części na Woytko Pruskie z Kontrybucyi na Miasto Leodyum za podniesienie Oręża przeciwko Woytku Cesarzkiemu nałożoney.

Z Paryża d. 12. Marca. Królowa ma się nieco lepiej na zdrowiu, pokarmu iednak tyle tylko używa, aby żyła. Na twarzy iey każdy widzi żywe wyobrażenie Cierpliwości y na woła Boska Rezygnacyi. Wzięto do Więzienia niektóre Osoby, które pod oknami Wieży du Temple wołały: *Wiwat Krol!*

Z Liwornu d. 10. Marca. Piszą z Cagliari, iakoby y to przymusiło Fran-

cuzów do odstąpienia od oblężenia dal-
szego tej Stolicy *Sardyński*, iż (jak
mówią) na pomoc iey, 25. Okrętów
Hiszpańskich śpieszno dażyło.

Z *Paryża* dnia 16. *Marca*. Gene-
rał nasz *Dumourier* po wszystkich *Klu-
bach* w wielkiej jest iak *Monstrum* iak-
kie nienawiści. Zadaią mu, iż wszy-
stkie *Kasy Pieniężne* do *Woysk* naszych
należące, w rękę swych trzyma, y wszy-
stkiemi *Rzplitey Bankierami* rządzi. Za-
daią mu daley, że *podbiwszy Holan-
dyę*, chce się ogłosić *Krolem Holandyi*
y *Flandryi*.

Z *Paryża* dnia 18. *Marca*. Po-
dług *Listu* z *Bruxelli* dnia 11. pisa-
nego, *Generał Dumourier* przyjechał
tamże, y mocno naganiał *postępowa-
nie Kommissarzów Władzy Wykona-
wczey* z *Obywatelami Brukselskiemi*. Ka-
zał on nawet owych *Kommissarzów*
wziąć *Imieniem Konwencyi Narodowey*
do *Aresztu*, y posyła ich teraz nazad
do *Paryża*. Kazał on także *aresztow-
ać Podskarbięgo* w *Lille*. y 50. *Zoł-
nierzy* posłał do *Lille*, dla *powrócenia*
Skarbu z *Kościółów Brukselskich* *zra-
bowanego*, y do *Lille* *zawiezionego*,
nazad do *Bruxelli*.

Na *Sessyi Konwencyi Narodowey*
dnia 11. czytano *Listy* z *Bayonne*, że
lękają się *Attaku* od *Hiszpanów* z stro-
ny *St. Jean-pied-de-port*. *Hiszpani*
mają tam na 35,000. *Woyska* *zebrane-
go*, a my mamy tylko 3,000. *Francu-
zów* na *dawanie* im *odporu*. *Raport*
ten do *Deputacyi Publicznego Bępie-
czeństwa* *dozierającej* odesłano.

*Kommissarze Konwencyi Narodo-
wey* przy naszey *Armii* w *Brabancyi*
naydujący się, w *Raporcie* swym pod
dnem 9. tego *Miesiąca* donieśli, że
Główna Kwatera Francuska nayduie się
w *Tirlemont*; część *Woyska* stoi przed
St. Trond, druga część pod *murami*
Lowanium. Cała ta *Armia* na dnu
10. podług *umowy* z *Generałem Du-*

mourier, *ziednoczyć* się ma przy *Lo-
wanium*. *Między* naszym *Woyskiem*
jest niemalo *tchorzliwych*, którzy za-
raz przy *początku iakowey Akcyi* *pierz-
chała* z *placu*, a dla *zakonienia tcho-
rzowstwa* swego, *wołała* *Zdrada!* *Nie-
którzy* z nich *uciekli* aż do *Bruxelli*,
y *zamieszanie* tam *sprawili*. *Generał*
Duval *kazał* przed *niemi* *Zbiegami*
naszemi *Bramy* w *Bruxelli* *pozamykać*.

W drugim *Raporcie* *rzeczonych*
Kommissarzów pod dnem 13. *Marca*
z *Bruxelli* stoi: że *wszelką* tam *na-
dzieję* na *sprawności* *Generała Du-
mourier* *zakładaia*. *Dumourier* za *trzy*
dni chce *Batalią* *wydać*, od której *sto-
czenia* *pomyślnego*, *zależy* *wszystko*.
Jeżeli *ia* *wygramy*, *mówi Dumourier*,
tedy *Nieprzyjaciele* *nasz* *cofnąć* się *na-
zad* *koniecznie* *muszą*. Jeżelibyśmy *zaś*
ia *mieli* *przegrać*, *tedy* *skutki* *wyni-
knąć* *z ąd |* *mogące*, *bystrością* *żadną*
dóścignięte, *ani* *kalkulacyą* *obięte* *być*
niemoga. (*Już ta Batalia* *ieść* *wyda-
na*, *na* *której* *Austryacy* *wygrali*.)

Legia Niemiecka, *świeżo* na *mo-
cy Dekretu Konwencyi Narodowey* *za-
ciągnięta*, która *niedawno* *ruszyla* *mar-
szem* z *Fontainebleau* *dażąc* do *Sedan*,
zaledwo *stanęła* w *rzeczonym Mieście*
Sedan, *aż* *zaraz* *ogłosiła* się *być* w
Insurrekcyi, y *po* *większey* *części* *na* *stro-
nę* *Nieprzyjaciół* *przeszła*.

Dla *Adminiftratorów Leodyjskich*,
200. w *liczbie*, którzy do *Bruxelli* *u-
ciekli* się, *Konwencya Narodowa*, *ku*
ich *wsparciu*, *uchwaliła* 30,000. *Li-
wów*.

Z *Bruxelli* 2. 12. *Marca*. Gene-
rał *Dumourier* *odprawił* *Rewię* *Woys-
ka Francuskiego* u *nas* *tu* *Garnizo-
nem* *stoiącego*. *Poczym* *wyjechał* *z ąd |*
dla *spotkania* się z *Nieprzyjacielem*.
Cesarzki *Generał Clairfait*, o 9. *mil*
od *Bruxelli* *stoiący* w *St. Trond*, *wy-
flanego* *przez Francuskiego* *Generała*
Valencę, *ku* *niemu* *Trębacza* z *propo-*

zycyą zamienienia Jeńców, niechciał ani słuchać.

Dumourier dwie tu wydał Proklamacye: w pierwszej obiecuie Korpusom Administrującym, y mieszkańcom Prowincyi *Belgickich*, gdyby mieli jakie zażalenia przeciwko Kommissarzom *Francuskiej Władzy Wykonawczej*, y na piśmie ie podali, zupełną imieniem *Konwencji* satysfakcyą, ktoby zaś chciał samemu sobie czynić satysfakcyą, ten śmiercią będzie ukarany. Miasta y Wsie, któreby przeciwko *Armiom Francuskim* skupiały się, mają być zburzone, albo w popioł obrócone. W Proklamacyi drugiej zakazuje *Dumourier*, ażeby *Kluby Partyotyczne* niewdawały się do Publicznych Interesów &c.

Z *Hagi* d. 23. *Marca*. *Francuzi* trzymają ieszcze w swej Possessyi *Breda* y *Gertruidenberg*. Pod *Breda* zdarzają się codzień utarczki między naszym *Woyskiem* y *Francuzami*. *Holendrzy* y *Prusacy* chcą bombardować *Breda*, y *Francuzi* czynią tam dyspozycye ku obronie naydzielnieyszey. Złączyło się także *Korpus Austriackiego Woyska* pod *Generałem la Tour*, z *Korpusem Pruskiego Woyska* pod *Xiążciem Brunswickim Fryderykiem*. *Stany Generalne* uchwałyły tymczasem dla *Mieszkańców Twierdzy Venloo* w nadgrodenie szkody przez bombardowanie poniešoney, 30,000. *Złot: Holenderskich*.

Z *Madrytu* dnia 25. *Lut*. *Dwór* bawi się ieszcze w *Aranjuez*, y aż do upłynienia czasu *Zaloby* za *Ludwika XVI*. rozrządzoney, zatrzymają się tamże. *Szefowie Arsenatów* odebrali rozkaz zlustrowania *Okrętów Wojskowych*, y podania *Regestru* tych *Okrętów*, które niezwłocznie mogą być do *Zeglowania* urządzone, y na *Morze* wypra-

wione. Przy tej okazji, nie bez zadumienia dowiedziano się, że z liczby 100. z okładem *Okrętów*, tylko 9. *Okrętów*, y *Fregat* kilka, w takim nayduią się stanie, że w *Kwietniu* do ruszenia mogą być gotowe. *Minister Morski de Valdez* objedzie teraz sam *Arsenały* wszystkie na zlustrowanie onych. Tymczasem w *Corunna*, zaraz dwa *Okrety Liniowe* y 2. *Fregaty* kazano uzbraić na transportowanie *Reymentu Infanteryi Peniche* do *Para* w *Ameryce Południowej*, gdzie już *kroki Nieprzyjacielstwa* z *Francuzami* zaszły. *Francuscy* *Armatorowie* w *Cayenne* wysiedli na ląd w *Macapa*, po nadbrzeżu *de Para*, niedaleko *Rzeki Amazońskiej*. *Kolonistowie* tamedzni przesłafzeni, cofnęli się głębiej do środka *Kraiu*, *Francuzi* zabrali im *dobytek* y *sprzęty* kosztownieysze. Wkrótce potym *Mieszkańcy* opłonąwszy cokolwiek z pierwszego przełęknienia, wrócili się z *Murzynami* swemi nazad, dla odebrania mocą z rąk *Należdników* swej własności. Przyšlo zatem do utarczki *żwawey*, y z stron obudwu wielu zabitych na placu legło; *Francuzi*, lubo w mnieyszej liczbie, przemogli y zwycięstwo odnieśli. *Gubernator Prowincyi Para*, żądał był *Sukkursu* od *Gubernatorów* w *Bachia* y *Fernambuc*; ale ci troskliwi o ich własne skarby, żadanego wsparcia mu niepošłali, lecz natychmiast *Statek* z *uwiadomieniem* naszego *Dworu* o zaszłych tam *zdarzeniach* tu wyprawili.

Gabinet nasz uchwałił *Hiszpańskich* *Mieszkańców* na *Pograniczu Francyi* w broń opatrzyć. Na ten koniec z większego *Arsenału* w *Sevilla* 35. tysięcy *Flint* przystawić mają do *Katalonii*; 10,000. do *Nawarra*; y 4,000. do *Arragonii*.